

Socialdemokraterne foreslår fri adgang

Af Henrik Schilling, cand. mag. og journalist

Kulturarven er vigtig for det danske samfund, mener Socialdemokraterne. Derfor vil de bruge 55 millioner kroner på at give fri adgang til de danske museer

Hvis det står til Socialdemokraterne, skal museerne lukke billetlugen og deponere entrébilletterne i magasinerne. Det skal nemlig være gratis at gå gennem døren på museer som Nationalmuseet, Louisiana og Glyptoteket. Det foreslår Socialdemokraterne i et oplæg til en ny kulturpolitik, der blev offentliggjort i august, som en del af Socialdemokraternes finanslovs-forslag for 2005.

Socialdemokraten Mette Frederiksen mener at museumsbesøg skal være gratis, fordi museerne er et grundlæggende element i folkeoplysningen. Hun er Socialdemokraternes kulturpolitiske ordfører og en af hovedkræfterne bag partiets oplæg til en ny kulturpolitik, hvor forslaget om fri adgang på de danske museer indgår. Museer styrker danskerens identitet, og gør dem til bedre demokrater, mener Socialdemokraterne. Derfor skal alle kunne møde kulturarven uden at bekymre sig om, hvad det koster.

Det ser dog ikke ud til at Socialdemokraternes forslag bliver vedtaget, for det møder modstand både i regeringen og blandt de sædvanlige støtter i oppositionen. Hvis forslaget falder, bliver det ikke taget af dagsordenen, men tanken om gratis adgang på museerne vil leve videre og indgå i grundlaget for en kommende socialdemokratisk regering.

Museer er identitet

"Jeg tror, historien gør os klogere, og det er derfor en samfundsopgave, at museerne formidler den. Historien rummer kontinuitet, og det styrker vores identitet i en tid, hvor vi famler på grund af opbrud i samfundet. Derfor foreslår vi, at alle skal have fri og lige adgang til museerne," siger Mette Frederiksen.

Hun ved selv, hvad det betyder at have en identitet, og hun er overbevist om, det er en styrke at vide, hvor man kommer fra.

"Jeg er vokset op i en stærk arbejderfamilie og kendskabet til, hvad der drev mine oldeforældre, som var med til at stifte fagbevægelsen

og gik i fængsel for deres rettigheder, har gjort mig mere sikker. Jeg er bevidst om hvem jeg er, og hvor jeg skal hen", siger hun og slår fast, at museerne hører hjemme under folkeoplysningen, fordi de er formidlere af kulturarven.

Og folkeoplysning er ikke en vare, der skal omsættes kommercielt i form af entrébetaling, mener Mette Frederiksen.

De store museer først

Mette Frederiksen understreger, at museerne ikke kommer til at miste penge, hvis billetlugerne lukkes. Hvad museerne mister på billetsalget, skal nemlig tilføres som en ekstra bevilling.

"Det er naivt at forestille sig, vi kan indføre fri entré på museerne uden at tilføre flere midler. Så vil det jo gå ud over formidling, opbevaring og den almindelige museumsdrift", siger hun.

Men det koster at gøre museumsbesøg gratis, og Socialdemokraterne regner med, at regningen kommer til at lyde på 55 millioner kroner. Det er et beløb, som bygger på Kulturministeriets egne oplysninger om museernes entréindtægter. For de penge kommer publikum gratis ind på de syv statslige museer, som blandt andet omfatter Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst.

Også gæsterne på de såkaldte §16 museer skal gratis ind. Det er de store private museer, som får statsstøtte, og de omfatter blandt andet museer som Vikingeskibsmuseet, Glyptoteket og Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg.

Hvordan de 55 millioner så skal fordeles, hvis fri adgang på museerne bliver til virkelighed, har Mette Frederiksen ingen bestemt løsning på, og derfor vil hun spørge museerne til råds.

"Der skal laves en klog beregningsmodel, og det skal ske i samarbejde med museerne. Det kan være et fast tilskud beregnet på sidste års besøgstal eller et gennemsnit over en årrække, men jeg er helt åben for forslag", lyder det fra Socialdemokraternes kulturpolitiske ordfører, som allerede er gået i dialog med museerne.

Statsanerkendte §15 museer må vente

De 55 millioner kroner rækker endnu ikke til gratis adgang på alle museer, og derfor skal de såkaldte §15 museer fortsat kræve entré. Det drejer sig om de mere end 100 statsanerkendte kulturhistoriske museer og kunstmuseer.

"Vi har endnu ikke økonomien til, at alle museer slår dørene op uden betaling, og derfor må vi begynde, hvor det er mest væsentligt. Det er naturligt de statslige museer og de private museer, som har national og international betydning", forklarer Mette Frederiksen.

Hun ved endnu ikke, hvornår der bliver råd til, at også de statsanerkendte §15 museer skrotter billetterne, men hun mener, at gratis adgang også bør gælde der.

"Idealet er, at vi har et finmasket net af tilgængelige museer, så der er ingen grund til at stoppe ved de statslige museer og §16 museerne", siger Mette Frederiksen.

Om dette net så kommer til at omfatte alle de museer, som i dag er statsanerkendte, tør hun endnu ikke spå om. Det må komme an på en faglig vurdering.

Få alternativer

Socialdemokraterne vil ikke afvise, at der findes alternativer til fri adgang på museerne. Det kunne være en udvidelse af det såkaldte gratisdagskonceptet, som ville sikre flere muligheder for gratis besøg. Gratisdagen blev indført på de statslige museer i 1994, og det betyder, at en dag om ugen kan publikum beholde tegnebogen i lommen, når de går gennem døren.

Den ugentlige gratisdag er populær, og den medvirker til, at kun 30 procent af Nationalmuseets gæster betaler for deres museumsbesøg. Alligevel er flere gratisdage ikke en langtidsholdbar løsning, mener Mette Frederiksen.

"Museernes gratisdag er som regel på en hverdag, hvor mange børnefamilier er forhindret i at gå på museum, fordi far og mor arbejder og børnene er i skole", siger Mette Frederiksen, som mener, at det ikke skal være ugedagen, der bestemmer et museumsbesøg.

Dansk Folkepartis idé om, at museerne holder gratis åbent ved hjælp af frivillig medhjælp afviser Mette Frederiksen som usaglig.

"Måske er det løsningen for nogle små museer, men det er ingen idé at poste en masse frivillige ind bare for at holde dørene åbne. Hvis jeg besøger Nationalmuseet, så forventer jeg da også, at personalet er fagligt gearret", siger Mette Frederiksen.

Hun understreger dermed, at museernes udstillinger også skal formidles, og det er lige så vigtigt som, at folk kommer ind.

Mere formidling

Mette Frederiksen forudser, at øget formidling er den vej, museerne skal gå for at holde på gæsterne, når de har vænnet sig til at komme gratis ind, og nyhedens interesse har lagt sig. Derfor opfordrer hun museerne til at forstærke formidlingsdelen.

"Jeg tror, at nogle store museer bør orientere sig mere mod publikum. Museerne bruger i forvejen langt flere midler på at indsamle og opbevare, end de bruger på formidling, og måske skal der justeres på den fordeling med nogle procent", foreslår Mette Frederiksen.

Hun vil dog ikke gå i detaljer, for det er en museumsfaglig afgørelse. Som kulturpolitisk ordfører vil hun heller ikke udtale videre om museernes formidling. Men som privatperson lægger Mette Frederiksen ikke skjul på, at museerne er for dårlige til at engagere publikum, og stemningen på museerne er for højtidelig.

"På nogle museer har man fornemmelsen af, at man skal være stille, når man kommer ind, men jeg vil hellere tættere på og have lov til at røre ved tingene, siger hun om de danske museers udstillinger.

For få mandater

Meget tyder på, at Socialdemokraterne ikke får gennemført fri adgang til museerne i denne finanslovsforhandling.

Forslaget har mødt modstand i regeringspartierne og hos Dansk Folkeparti, ligesom Det Radikale Venstre heller ikke stiller deres mandater bag forslaget. Når finansloven falder på plads, er det derfor tvivlsomt, om der er opbakning til at indføre fri entré på museerne.

Den manglende politiske støtte fra de øvrige folketingspartier foruroliger ikke Mette Frederiksen. Hun understreger, at Socialdemokraterne lader fri museumsentré indgå som en del af en fremtidig regering, hvis forslaget ikke bliver gennemført nu.

"Det er derfor vi kommer med et kulturudspil lige op til et valg. På den måde signalerer vi, at vi ønsker at prioritere kulturen, når vi engang kommer i regering", siger Mette Frederiksen, som tror og håber på, at museernes entrébilletter snart er fortid.